

Korejski rat

Knežević, Marino

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zadar / Sveučilište u Zadru**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:162:761198>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-05**

Sveučilište u Zadru
Universitas Studiorum
Jadertina | 1396 | 2002 |

Repository / Repozitorij:

[University of Zadar Institutional Repository](#)

[Type here]

Sveučilište u Zadru

Odjel za povijest

Preddiplomski jednopredmetni studij povijesti

Marino Knežević

Korejski rat

Završni rad

Zadar, 2022

Sveučilište u Zadru
Odjel za povijest
Preddiplomski jednopredmetni studij povijesti

Korejski rat

Završni rad

Student/ica:

Marino Knežević

Mentor/ica:

Doc. dr. sc. Branko Kasalo

Zadar, 2022

Izjava o akademskoj čestitosti

Ja, **Marino Knežević**, ovime izjavljujem da je moj **završni** rad pod naslovom **Korejski rat** rezultat mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na izvore i radove navedene u bilješkama i popisu literature. Ni jedan dio mogega rada nije napisan na nedopušten način, odnosno nije prepisan iz necitiranih radova i ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem da ni jedan dio ovoga rada nije iskorišten u kojem drugom radu pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj, obrazovnoj ili inoj ustanovi.

Sadržaj mogega rada u potpunosti odgovara sadržaju obranjenoga i nakon obrane uređenoga rada.

Zadar, 30. rujna 2022.

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. POVIJEST KOREJSKOG POLUOTOKA.....	2
3. REPUBLIKA KOREJA.....	4
4. DEMOKRATSKA NARODNA REPUBLIKA KOREJA	6
5. TRUMANOVA DOKTRINA.....	9
6. TIJEK RATA	10
6.1. PROTUOFENZIVA UN-A.....	16
6.2. KINA – ODLUČUJUĆI FAKTOR.....	18
7. REZULTAT RATA I PRIMIRJE.....	23
8. ZAKLJUČAK.....	25
9. PRILOZI	26
10. SAŽETAK	27
11. SUMMARY	28
11. POPIS LITERATURE.....	29

1. UVOD

Ovaj rad nastoji objasniti kompleksnu geopolitičku situaciju u kojoj se korejski poluotok pronašao prije početka Korejskog rata. Kako bi se odgovorilo na pitanja zašto je došlo do Korejskog rata, prvotno je dan uvid u turbulentnu povijest korejskog poluotoka koji je često bio pod utjecajem susjednih zemalja, a u 20. st. vlast nad poluotokom preuzima Japan koji će provoditi agresivnu politiku asimilacije. Nakon završetka Drugog Svjetskog rata, dolazi do uspostave dviju Koreja, Sjeverne koja je vođena od strane Kim Il-sunga, te Južne koju je vodio Syngman Rhee. Ideološka komponentna između dvije Koreje onemogućila je ujedinjenje korejskog poluotoka diplomatskim putem, stoga je uz potporu SSSR-a, Sjeverna Koreja objavila rat Južnoj. Sljedeća poglavlja unutar rada fokusirana su na sami tijek rata i ključne trenutke kao što su UN-ova protuofenziva, koja je rezultirala spašavanjem Južne Koreje, te ulazak Kine u rat i na koji način je ona bila odlučujući faktor u ratu. Nakon što su obje strane iscrpile svoje ofenzivne mogućnosti dolazi do stagnacije, te mirovnih pregovora, a prekid vatre zaključen je 27. srpnja 1953. godine. Neki od najvažnijih radova na kojima se temelji ovaj tekst su: C. Malkasian, *The Korean War (1950. – 1953)* – djelo koje nam daje uvid u Trumanovu diplomaciju i detaljan tijek rata, M. Clodfelter, *A Statistical History of the Korean War 1950-1953* – pretežito se fokusira na pitanja kao što su – koliko vojnika je sudjelovalo, ranjeno, poginulo u Korejskom ratu, a B. Kaufman, *The Korean Conflict Explained* i W. Stueck, *Rethinking the Korean War: A new Diplomatic and Strategic History* odgovaraju nam na pitanja zašto je UN ušao u rat, te na koji način je Kina odigrala veliku ulogu u Korejskom ratu.

2. POVIJEST KOREJSKOG POLUOTOKA

Kako bi odgovorili na pitanje zašto je došlo do rata između dvije Koreje sredinom 20. st., prvotno je potrebno objasniti turbulentnu političku povijest korejskog poluotoka. Naime, kroz povijest korejski poluotok se nalazio u zanimljivoj diplomatskoj situaciji, čiji razlozi se mogu očitovati kroz susjedne zemlje koje su se nalazile u blizini poluotoka (Rusija, Kina i Japan). Želja ovih carstva bila je ovladati korejskim poluotokom direktno, ili pak staviti Koreju pod svoju sferu utjecaja, stoga je Koreja, kako bi zadržala svoju nezavisnost, često ulazila u saveze s graničnim zemljama.¹ Kina, ostvarivši sferu utjecaja na korejskom poluotoku u 1. st. po. Kr., ostavlja ogroman kulturni trag na sam razvoj Koreje sve do kraja 19. st., kada u prvom kineskom – japanskom ratu (1894. – 1895.) vidjevši važnost poluotoka za daljnje prodore u azijski kontinent, Japan, zatvorena i regionalna sila do tada, odnosi pobjedu, te uspostavlja svoje imperijalne ambicije u Aziji.² Novonastala regionalna sila Japan doživjela je veliki industrijski i demografski pomak početkom 20. st., čime je potreba za prirodnim resursima postala sve nužnija, te važan strateški cilj japanske vanjske politike u kojem je Koreja služila kao odskočna daska prema kineskoj pokrajini Mandžuriji, gdje je Rusko Carstvo željelo uspostaviti svoju sferu utjecaja. Stoga je došlo do rusko-japanskog rata (1904. – 1905.) u kojem su ruske snage sramotno poražene, a europske sile, koje su do tada dominirale Azijom, shvatile su da Japan predstavlja veliku prijetnju starom poretku. Nakon vojnih uspjeha Japan je započeo s reorganizacijom novoosvojenih teritorija, te je Koreja 1910. godine dobila status industrijske kolonije. Tijekom japanske okupacije sama korejska tradicija, običaji i jezik bivaju uništavani, te dolazi do egzodusa lokalnog stanovništva u susjedne zemlje. Generalna kulturna struktura bila je u još većim problemima zbog sukoba bogatih zemljoposjednika, koji su izvozom dobara osigurali punu potporu Japana, te siromašnih radnika koji su pretežito bili lijeve političke

¹ B. Cumings, 2010, str. 39.

² R. Appleman, 1992, str. 1-3.

orijentacije nadajući se socijalnoj, kulturnoj i ekonomskoj revoluciji.³Nastojeći asimilirati Koreju u potpunosti, Japan je 1930-ih godina provodio radikalnije zakone kojima dolazi do zabrane korejskog jezika, i korejskih imena, a punu kontrolu nad Korejom Japan je ostvario 1942. godine, čime je mala korejska autonomija, koju su posjedovali za vrijeme statusa kolonije, prestala postojati.⁴

Prekretnica u ratu dolazi nakon ključne bitke za Midway 1942. godine u kojoj japanska mornarica biva poražena, gubeći 4 nosača zrakoplova i mnoštvo iskusnih pilota. Japan nije posjedovao resurse i ljudstvo kako bi zamijenio ove velike gubitke, čime je bio primoran na obrambeni rat, koji nije mogao provoditi zbog slabe logističke potpore. Već 1943. godine rat se okrenuo na stranu Saveznika, te je iste godine održana konferencija u Kairu, na kojoj su glavnu riječ vodili predsjednik SAD-a Franklin Roosevelt, kineski vođa Chiang Kai-shek, te Winston Churchill, britanski premijer. Odlučeno je kako će Koreja, nakon poraza Japana, biti demokratski slobodna i samostalna nacija, a ovaj cilj potvrđen je i konferencijom u Potsdamu, no vođa SSSR-a Josif Staljin imao je druge planove.⁵ On je naime smatrao kako SSSR treba osigurati dio teritorija u Koreji, pomorske luke koje bi dozvolile Sovjetima izlaz na Japansko more, te bolji geografski položaj u slučaju napada Japana u budućnosti. Ovakav način razmišljanja postavio je temelje za budući sukob između dvije Koreje.⁶ Uvidjevši neminovan poraz Njemačkih snaga u Europi, Staljin je želio ostvariti svoje geopolitičke ciljeve u Aziji, te je u dogovoru sa Saveznicima objavio rat Japanu. Zauzeo je područja Mandžurije, koju će kasnije predati komunističkom vođi Mao Ce-tungu i sjeverne Koreje. S druge strane SAD su, u nadi da ubrzaju kapitulaciju Japanskog Carstva bacile dvije atomske bombe na gradove

³ B. Cummings, 2010, str. 40 – 41.

⁴ R. Appleman, 1992, str. 2.

⁵ C. Malkasian, 2001, str. 11.

⁶ M. Varhola, 2000, str. 10.

Hirošimu i Nagasaki, čime je ubrzan kolaps Japana koji je potvrđen kapitulacijom 2. rujna 1945. godine.⁷

3. REPUBLIKA KOREJA

Završetkom Drugog Svjetskog rata dolazi do uspostave tzv. Republike Koreje (Južne Koreje) nakon što je korejski poluotok podijeljen po 38. paraleli. Glavni grad novonastale države postao je Seul, koji je bio najnaseljeniji grad na poluotoku. Prvotnu administrativnu upravu nad Južnom Korejom imao je SAD, s ciljem da UN preuzme punu nadležnost nad Republikom. SSSR je prije SAD-a stupio na korejski poluotok čime je Sjeverna Koreja imala malu prednost nad južnim susjedom. Amerikanci su upravljali Južnom Korejom uz pomoć Korejske demokratske stranke sve do 1948. kada dolazi do službene formacije Republike Koreje. Politika koju je Republika Koreja provodila usko je bila vezana s njezinim najbližim saveznikom, SAD-om, kroz koju se nije priznavala DNR Koreja (Sjeverna Koreja), te su komunisti unutar Južne Koreje bili ostracizirani. Iako su velike sile konferencijama u Kairu i Potsdamu podržavale nezavisnost Koreje, plan koji bi ostvario ova obećanja nikada nije realiziran. Južnokorejska vlada, smatrajući kako se postojanjem Sjeverne Koreje i dalje vrši okupacija njihove zemlje lobiraju za punom nezavisnošću poluotoka.⁸Potpunu nezavisnost korejskog poluotoka pokušale su postići Sjedinjene Američke Države za vrijeme njihove trogodišnje uprave, no Sovjetski Savez suprotstavio se ovim argumentima nekoliko puta. Razlog zbog kojeg su dogovori između SAD-a i SSSR propali može se očitovati u pitanju koje

⁷ R. Appleman, 1992, str. 3 - 5.

⁸ Y. Lew, 2000, str. 24.

stranke ili pak političke frakcije bi sudjelovale u pregovorima za nezavisnošću poluotoka, obje strane imale su svoje ideološki motivirane kandidate, stoga dogovor nikada nije postignut.⁹

Uz posredovanje SAD-a održani su izbori u Južnoj Koreji tijekom svibnja 1948. čime dolazi i do formiranja parlamenta. Za predsjednika države odabran je Syngman Rhee, žestoki anti-komunist, koji je tijekom Drugog Svjetskog rata živio u SAD-u, te je smatrao kako je uloga SAD-a ključna u izgradnji Republike Koreje. Nažalost za Syngmana, SAD, nisu imali određene ciljeve unutar korejskog poluotoka, čime dolazi i do njihovog povlačenja tijekom 1949. ova odluka bila je ključna za nekoliko stvari. Prvotno utjecala je na sve veće nemire unutar Južne Koreje, te i na sami Korejski rat, a detaljnije posljedice ove odluke objašnjene su u kasnije u radu. Bez potpore SAD-a granični sukobi na 38. paraleli postali su svakodnevnica, a komunisti, nastojeći potkopati autoritet Južne Koreje optužuju Syngmana Rheea za veleizdaju. Južnokorejska vojska, zbog manjka industrije bila je iznimno loše opremljena, a rastući građanski nemiri i partizanska djelovanja sve su više otežavala zadaću južnokorejske vlasti. Syngman shvativši situaciju u kojoj se nalazi, organizira vojsku i policijske jedinice kako bi zaustavile rast komunizma, te apelira SAD-u za vojnu i financijsku pomoć, koju i dobiva pretežito u obliku pješadijskog naoružanja vrijednog 300 milijuna dolara.¹⁰ Želeći iskoristiti slabu spremnost Južne Koreje, boljševičke snage, poslane od strane Sjeverne Koreje izvršile su atentat na južnokorejskog političara na otoku Jejuu, te su napali policijsku stanicu. Smatrajući kako je ovo izolirani incident, Južna Koreja šalje nekolicinu policajaca da smire situaciju. Nespremni za situaciju koja ih je čekala, južnokorejska vojska i policajci ulaze u vatreni okršaj s partizanskim jedinicama, čime dolazi do velikog krvoprolića u kojem je život izgubilo oko 15.000 ljudi. Krivnju za ovaj incident može se pripisati južnokorejskoj vladi koja je umjesto smirivanja prvotnog sukoba, proširila vojno djelovanje što je rezultiralo ogromnim

⁹ Y. Lew, 2000, str. 25.

¹⁰ K. Hunjoon, 2009, str. 6-7.

žrtvama. Ovo će biti samo jedan od razloga zbog kojeg će Sjeverna Koreja objaviti rat Južnoj, uz kontekst da žele zaštititi stanovništvo od južnokorejskog terora.¹¹

Slika 1. Karta koja prikazuje Sjevernu i Južnu Koreju prije početka rata

4. DEMOKRATSKA NARODNA REPUBLIKA KOREJA

Nakon završetka Drugog svjetskog rata Staljin je želio osigurati što veću kontrolu nad korejskim poluotokom, no bio je primorana zadovoljiti se s kontrolom nad područjem sjeverne Koreje, gdje će biti uspostavljena sovjetska uprava koja će postojati sve do 1948. kada dolazi do stvaranja Demokratske Narodne Republike Koreje, čiji je glavni grad Pyongyang. Na mjesto premijera novonastale države biti će postavljen Staljinov dugogodišnji suradnik, Kim Il sung, oportunistički orijentiran i ideološki povezan s komunističkom idejom, smatran je savršenom osobom, koja bi odvela Sjevernu Koreju u novom agresivnijem pravcu. Održavajući vrlo dobar odnos sa Staljinom i borba mnogih Korejaca u kineskom građanskom ratu na strani komunista dala je dobru podlogu samoj korejskoj komunističkoj eliti u daljnjem provođenju komunističke

¹¹ B. Kaufman, 1999, str. 5-6.

ideologije i ideje o teritorijalnoj ekspanziji. Obojica diktatora, Staljin i Kim, dijelili su zajedničku viziju o ujedinjenom korejskom poluotoku gdje prevladava komunistička ideologija, no kako bi ostvario ovaj cilj Kim je trebao potporu Moskve, ali 1948. i 1949. Kimov plan za napad biva odbijen. Kim je tijekom sastanaka sa Staljinom govorio kako vrlo često dolazi do oružanih graničnih sukoba s južnim susjednom, te potreba za napadom postaje sve veća.¹² Staljin mu je odgovorio kako vrijeme za napad trenutno nije povoljno, navodeći nekoliko razloga: prisutnost velikog broja američkih vojnika i američke mornarice, direktan sukob s SAD-om i dalje može postati realnost, te slaba logistička potpora sjevernokorejske vojske. Sjevernokorejski diktator pokušao je ponovno u nekoliko navrata zatražiti podršku Staljina nakon što su Sovjeti proveli uspješno testiranje atomske bombe 1949., no ponovno je odbijen. Posjedujući atomsku bombu Sovjetski Savez više nije kaskao za SAD-om, te su bili u mogućnosti izvršiti atomski napad u slučaju rata, čime dolazi do kasnijih kriza tijekom Hladnog rata (Kubanska kriza, Berlinska kriza i sl.)¹³

Postavlja se pitanje zašto je Kim želio što prije napasti Koreju? Naime nekoliko faktora išlo je u korist Sjeverne Koreje, prvo većina korejske industrije nalazila se na sjeveru što bi omogućilo veću logističku potporu ratu, drugo veliki broj sjevernokorejskih vojnika stekao je ključno vojno iskustvo tijekom kineskog građanskog rata, uz to moral sjevernokorejskih vojnika bio je puno veći nego kod vojnika Južne Koreje. Shvaćajući prednosti koje su posjedovali, vlada Sjeverne Koreje zatražila je povlačenje svih vojnih jedinica SSSR-a i SAD-a s korejskog poluotoka krajem 1948. što je naravno išlo na ruku Sjeverne Koreje. Sovjeti su prvi napustili korejski poluotok, apelirajući i na SAD-e da učine isto. Amerikanci, vjerujući kako će obje strane nastaviti poštivati dogovor o 38. paraleli, povlače svoje snage 1949. godine. Kim je smatrao kako su postignuti najbolji preduvjeti za invaziju Južne Koreje – Sovjeti su

¹² M. Clodfelter, 1998, str. 4.

¹³ B. Kaufman, 1999, str. 7.

uspješno testirali atomsku bombu, Amerikanci su se povukli s poluotoka, te komunisti vođeni Mao Ce-tungom pobjeđuju u kineskom građanskom ratu, no Kim nije želio objaviti rat bez Staljinovog pristanka. Stoga su početkom 1950. u Moskvi tijekom ožujka i travnja održani sastanci između Staljina, Mao Ce-tunga i Kim Il sunga u kojima je odlučeno da će Kina pružati punu vojnu pomoć u slučaju da Sjeverna Koreja naiđe na probleme. Ovom odlukom postavljena je pozornica za rat između Sjeverne i Južne Koreje. Prije početka rata Sjeverna Koreja imala je više od 100.000 vojnika koji su svoje vojno iskustvo stekli u kineskom građanskom ratu, a naoružanje je pružao Sovjetski Savez, koji je na Sjevernu Koreju gledao kao na Istočnu Njemačku. Obje države pretežito su ovisile o SSSR-u, te su postojale isključivo kako bi proširile geopolitičke interese SSSR-a. Odluka o invaziji na Južnu Koreju, ostavila je trajne posljedice na DNR Koreju, rezultirajući ogromnim vojnim i civilnim žrtvama, te kolapsom industrije.¹⁴

Slika 2. Kim Il-sung (lijevo) i Syngman Rhee (desno)

¹⁴ K. Weathersby, 1993, str. 27-28.

5. TRUMANOVA DOKTRINA

Nakon završetka Drugog Svjetskog rata 1945. Sjedinjene Američke Države i Sovjetski Savez jedine su preostale super sile koje su imale mogućnosti utjecati na svjetsku političku scenu. Iako su obje zemlje bile saveznici tijekom Drugog Svjetskog rata kako bi porazili zajedničkog neprijatelja, njihova ideološka komponentna bila je prevelika kako bi se to savezništvo nastavilo u drugoj polovici 20. st. Na jednoj strani SAD su pokušale širiti demokraciju i kapitalizam, dok je cilj Sovjetskog Saveza bio širiti komunizam i uspostaviti države koje bi služile kao tampon zona u obrani Sovjetskog Saveza (Istočna Njemačka, Poljska, Čehoslovačka itd.).¹⁵ Američki predsjednik Harry Truman, shvativši situaciju u kojoj se nalazi, uspostavlja 1947. tzv. *Trumanovu doktrinu* čiji je cilj suprotstaviti se širenju komunizma gdje god je moguće. Već sljedeće godine uspostavljen je Sjevernoatlantski savez (NATO) koji je služio za obranu zapadne Europe, no bilo je nejasno koji su ciljevi Sovjetskog Saveza sve do početka Korejskog rata, stoga je američka vojska demobilizirana, a američki kongres je sve više smanjivao budžet za obranu. Ovo će rezultirati u nespremnosti SAD-a kada dođe do Korejskog rata. Razlozi za smanjivanje vojne moći SAD mogu se očitovati kroz nekoliko odgovora: prvotno s upotrebom atomskog oružja više nije bilo moguće provesti 'totalan rat' jer bi ovakav način ratovanja rezultirao s međusobnim uništavanjem, dalje bilo je potrebno provesti ekonomsku reorganizaciju na području Europe i Azije zbog katastrofalnih gubitaka u Drugom Svjetskom ratu. Ovi razlozi utjecali su i na sam tijek Hladnog rata u kojem će prevladati 'posrednički ratovi' (Vijetnam, Koreja, Afganistan), u kojima će se SAD i SSSR boriti za prevlast, umjesto direktnog okršaja.¹⁶

¹⁵ W. Stueck, 2002, str. 59.

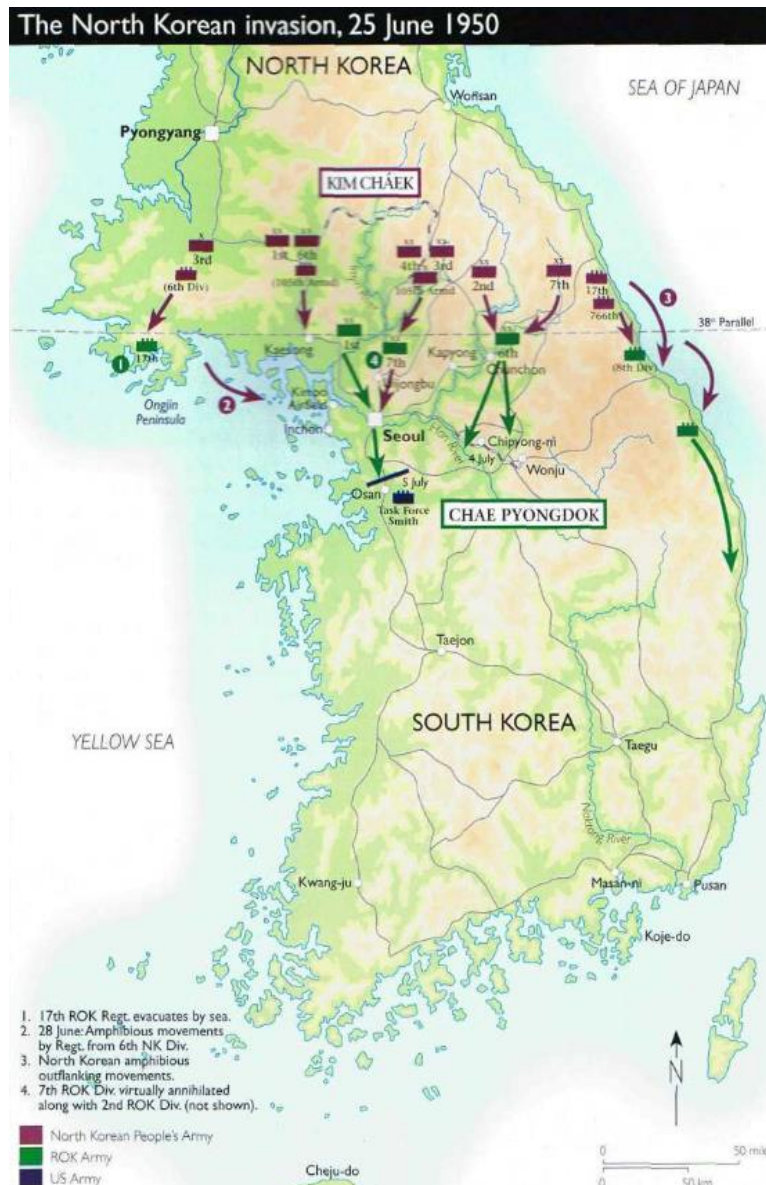
¹⁶ C. Malkasian, 2001, str. 10-11.

6. TIJEK RATA

Želja za ujedinjenjem korejskog poluotoka bila je visoka kod obojice državnika, Kim Il sunga i Syngman Rhee, no san o ujedinjenoj Koreji kočila je ideološka komponenta, koja je bila ključna i za sami Korejski rat. Vidjevši kako pitanje korejskog ujedinjenja nije moguće ostvariti diplomatskim putem, Sjeverna Koreja, uz posredovanje SSSR-a i Kine, odlučuje se na vojno rješenje. Rat između Sjeverne i Južne Koreje započeo je 25. lipnja 1950, kada 120.000 – 140.000 sjevernokorejskih vojnika prelaze 38. paralelu i kreću na jug munjevitom brzinom.¹⁷ Vrlo brzo oglasio se Američki predsjednik Truman koji je izjavio da SAD podupire vladavinu zakona. Prilikom invazije Sovjetski Savez pobrinuo se da sjevernokorejski vojnici budu opremljeni s relativno modernim naoružanjem, što je uključivalo 150-200 sovjetskih T-34 tenkova koje je SSSR masovno proizvodio tijekom Drugog Svjetskog rata, oko 150 aviona (lovci Jak-3, bombarderi Iljušin Il-4 i Tupoljev Tu-2), i nekoliko tisuća minobacača, artiljerije i pješadijskog naoružanja. Za razliku od sjevernokorejskih vojnika, Južna Koreja nije posjedovala veliki broj naoružanja. Pri početku invazije Republika Koreja imala je oko 100.000 vojnika, od čega je 60.000 vojnika bilo u aktivnoj službi, dok je ostatak služio kao rezerva. Južna Koreja je posjedovala svega 20-25 aviona koje su preuzeli iz japanskih skladišta nakon Drugog Svjetskog rata, a zbog manjka novčanih sredstava nisu bili u mogućnosti izgraditi jaku zračnu flotu. Manjak artiljerije i pješadijskog naoružanja signalizirao je kako Južna Koreja nije bila u stanju započeti velike ofenzivne akcije na brdovitom korejskom poluotoku.¹⁸

¹⁷ M. Varhola, 2000, str. 2.

¹⁸ W. Stueck, 2002, str. 61 - 63.

Slika 3. Prvotni napad Sjeverne Koreje, fokusiran na grad Seoul

U prvotnom napadu sudjelovalo je 10 sjevernokorejskih divizija koje su kopnenim putem namjeravali okružiti i uništiti južnokorejsku vojsku, i 1 pukovnija koja je izvršila amfibijski napad u blizini Seoula.¹⁹ Efikasnost sjevernokorejske vojske iznenadila je zapadni

¹⁹ M. Varhola, 2000, str. 2.

svijet, a i same južnokorejske vojnike. Već 28. lipnja, svega 3 dana nakon napada, Sjeverna Koreja osvojila je Seoul, ključno logističko središte Južne Koreje, no ovo nije bio kraj nevolja za Republiku Koreju, s padom Seoula Sjeverna Koreja uspjela je okružiti i zarobiti 4 divizije i 1 pukovniciju na sjeveru rijeke Han. Rezultat prvotnog napada bio je katastrofalan za Južnu Koreju, s padom glavnog grada, i gubitkom više od 45.000 vojnika koji su bili okruženi i polako uništavani, južnokorejska vlada našla se u nezavidnoj poziciji.²⁰ Vidjevši opasnost koja im prijete, dolazi do dezerterstva unutar južnokorejske vojske, zbog čega je Južna Koreja imala svega 20.000 do 25.000 vojnika koji su bili u stanju nastaviti obranu države. Shvaćajući u kojoj situaciji se nalazi Južna Koreja, američki predsjednik Harry Truman daje 27. lipnja naređenje generalu Douglasu MacArthuru da u što kraćem roku pokuša spasiti južnokorejsku vojsku. MacArthur je bio iskusan general iz Drugog Svjetskog rata, koji je odigrao ključnu ulogu u ratu na Pacifiku, a u ovom razdoblju je bio vrhovni zapovjednik američke vojske na Dalekom istoku.²¹

Uz pomoć koju je SAD obećao Republici Koreji, još se 12 zemalja odazvalo na UN-ov poziv (Velika Britanija, Kanada, Turska, Australija, Novi Zeland itd.), čiji je cilj bio završetak ratnih akcija na korejskom poluotoku, no potajno dodatni cilj SAD-a bio je potpuno izbrisati komunistički utjecaj u Koreji, čime bi došlo do ujedinjenja poluotoka, gdje bi prevladala demokracija, što je naravno išlo na ruku SAD-a, čime bi njihov utjecaj u Aziji postao još veći, a uz to nova demokratska Koreja dijelila bi granicu s komunističkom Kinom, što bi naravno djelomično ugrožavalo novonastali kineski suverenitet. Nastavljajući ratne akcije u srpnju Sjeverna Koreja nastojala je osvojiti pomorsku luku i veliko središte Pusan što bi rezultiralo u kompletnoj okupaciji poluotoka, no geografija korejskog poluotoka dala je braniteljima veliku prednost, stoga je napredovanje komunista bilo usporeno, a tijekom srpnja sjevernokorejski

²⁰ C. Malkasian, 2001, str. 21-23.

²¹ M. Clodfelter, 1989, str. 6-7.

vojnici imali su značajne gubitke, oko 60.000 vojnika izgubilo je svoje živote kako bi se u što kraćem roku došlo do grada Pusan. Pod vodstvom generala Kim Chaeka sjevernokorejska vojska bombardira Pusan, te dolazi do ključne bitke na rijeci Naktong u kojoj je sudjelovalo 70.000 sjevernokorejskih vojnika, iako je izgledalo kako će vojska Sjeverne Koreje osvojiti grad, SAD zajedno s Velikom Britanijom odlučile su provesti prve vojne akcije koje su bile ograničenog opsega. Fokus operacija bilo je područje Masan i rijeka Naktong na kojoj je došlo do dvije ključne bitke u kojoj su komunisti poraženi. Cilj ovih ograničenih akcija bio je prvotno dati predah južnokorejskoj vojsci, te usporiti napredovanje komunista kako bi SAD, zajedno s ostalim članicama UN-a koje su pristale na vojnu intervenciju, došle u mogućnost provođenja ograničene mobilizacije svojih kopnenih, zračnih i pomorskih snaga. Tijekom kolovoza sjevernokorejski vojnici pokušali su još jednom osvojiti grad Pusan, no neuspješno, južnokorejska vojska uspješno je provela reorganizaciju, te je uspostavila ključne obrambene linije, koje su bile primorane izdržati do dolaska savezničkih snaga.²²

Slika 4. Stanje na korejskom poluotoku 1950. god. prije dolaska UN-ovih snaga

²² M. Clodfelter, 1989, str. 8-9.

Prije nego što se otvori novo poglavlje o protuofenzivi UN-a i kakav je utjecaj ona imala na sami razvoj korejskog rata, postavlja se pitanje da li su Sjedinjene Američke Države krive za Korejski rat i na koji način su američke snage doprinijele sramotnim porazima južnokorejske vojske? Prvotno sam utjecaj SAD-a u korejskom ratu smatran je vrlo pozitivnim, kada je demokratski svijet porazio komuniste koji su željeli ovladati poluotokom, te uspostaviti diktatorsku vlast. No, bitno je naglasiti kako SAD nije učinio ništa ili jako malo kako bi zaustavio napad Sjeverne Koreje i sramotne poraze južnokorejske vojske. Uspoređujući Sovjetski Savez koji je već od 1946. pružao vojnu i financijsku pomoć sjeveru u obliku naoružanja, tenkova, artiljerije, uz to sovjeti su otvarali vojne centre unutar sjevera, gdje su sovjetski generali i činovnici, stekavši vojno iskustvo u Drugom Svjetskom ratu, podučavali novi naraštaj sjevernokorejskih vojnika.²³ Za razliku od Sovjetskog Saveza, SAD nisu imale plan za korejski poluotok, iako je želja za ujedinjenjem korejskog poluotoka postojala tijekom konferencija u Potsdamu i Teheranu, očito je da se vrlo malo radilo po tom pitanju. Tijekom uspostave Republike Koreje, novonastala nacija je praktički prepuštena sama sebi, iako je surađivala s SAD-om, ta suradnja bila je ograničene naravi, te nužna financijska i vojna pomoć pristižu kasno. Da li bi uopće došlo do korejskog rata da je američka vojska bila prisutna u Južnoj Koreji? Na ovo pitanje teško je odgovoriti, no moguće je da do rata nikada ne bi došlo. SSSR, iako je vladao teritorijem od Istočne Njemačke do Vladivostoka, bio je praktički uništen nakon okršaja s Njemačkim ratnim strojem, stoga je bilo potrebno vremena za oporavak, a u prijašnjim poglavljima prikazano je kako se Staljin najviše bojava okršaja s američkom vojskom koja je bila prisutna na poluotoku, Staljin je shvaćao kako Sovjetski Savez nije spreman za novi veliki rat. Tijekom ovog perioda SAD su bile najveća sila na svijetu, kojoj nitko nije mogao parirati, stoga je začuđujuće koliko malo su učinili da do rata ne dođe. UN zajedno s SAD-om bili su prvotno iznenađeni sjevernokorejskim napadom, očito je kako Sjedinjene

²³ S. Sandler, 1999, str. 24-26.

Američke Države nisu prepoznale znakove koji su predvodili do korejskog konflikta, te su podcijenili svoje neprijatelje.²⁴

²⁴ B. Kaufman, 1999, str. 40-43.

6.1. PROTUOFENZIVA UN-A

U srpnju 1950. uspostavljeno je Zapovjedništvo Ujedinjenih Naroda u kojem je odlučeno kako i druge nacije mogu odgovoriti na sjevernokorejsku invaziju Južne Koreje. General Douglas MacArthur smatrao je kako prvotno treba vratiti južnokorejski glavni grad Seoul pod kontrolu savezničkih snaga, no napad je smatrao riskantnim, stoga je odlučeno u srpnju 1950. kako će UN-ove snage provesti prvu veliku operaciju zvanu 'Operation Chromite' prema kojoj se namjerava iskoristiti američku premoć na moru, te izvršiti amfibijski napad na luku Inchona, koja se nalazila u blizini Seuola, te je bila slabije branjena. Kako bi se ova operacija mogla provesti, prvotno je bilo potrebno osigurati logističku potporu, stoga su američki zrakoplovi, u operaciji 'Zelena Plaža' spalili otok Wolmido, koji bi služio kao odskočna daska prema Inchonu. U rujnu 1950. savezničke snage povećavale su svoju prisutnost u korejskom ratu, te su Kanađani, zajedno s Amerikancima uspostavili obrambeni položaj na otoku Wolmido. General Edward Almond pod svojom je kontrolom imao 2 divizije (1. marinsku i 7. pješadijsku diviziju), a za provođenje pomorskih operacija bio je zadužen viceadmiral Arthur Struble. Iako je operacija 'Chromite' organizirana u velikoj tajnosti, generalni plan operacije bio je poznat velikoj većini, no sjevernokorejska vojska nije imala dovoljno resursa kako bi obranila svoje bočne pozicije. Cilj operacije bio je napasti sjevernokorejsku vojsku s boka, te je okružiti i zarobiti, što bi rezultiralo slomom sjevernokorejske vojske, i mogućom predajom Sjeverne Koreje.²⁵

Operacija je započela 15. rujna kada snage UN-a naglim napadom uspostavljaju prevlast nad Inchonom, a pojačanja braniteljima stižu prekasno. Uz operaciju 'Chromite' provedena je saveznička ofenziva kod Pusana, čiji je cilj bio povezati se sa savezničkim trupama. Vojnim operacijama, koje su proveden krajem 1950. rat se naglo promijenio u korist

²⁵ B. Kaufman, 1999, str. 9-10.

UN-ove koalicije, te je Sjeverna Koreja izgubila oko 17.000 do 20.000 vojnika, dok su saveznici izgubili oko 3.000 do 4.000 vojnika. Ostatak sjevernokorejske vojske, shvaćajući poziciju u kojoj se nalaze, te mogućnost okruženja, bježe prema sjeveru, točnije rijeci Yalu, koja se nalazi na kineskoj granici. Sjedinjene Američke Države su se u ovom trenutku našle u zanimljivoj situaciji, one su mogle, zajedno sa svojim saveznicima, doći do 38. paralele i proglasiti potpunu pobjedu, no kao što je već naznačeno geopolitički cilj SAD-a bio je potpun slom komunizma na korejskom poluotoku. Unutar Bijele kuće dolazi do mnogih rasprava, ključno pitanje je dali će Sovjetski Savez i Kina aktivno sudjelovati u Korejskom ratu? Podcjenjujući svoje neprijatelje još jednom, odlučeno je kako su Kina i SSSR preslabi da bi izvršili velike vojne akcije, čime je došlo do odluke da snage UN-a krenu prema sjeveru. Upravo će ova odluka doprinijeti eskalaciji sukoba u kojoj će komunistička Kina odigrati značajnu ulogu kako bi sjevernokorejski režim nastavio i dalje postojati.²⁶

²⁶ B. Kaufman, 1999, str. 10-13.

6.2. KINA – ODLUČUJUĆI FAKTOR

Kao što je već naznačeno povijesti Koreje i Kine bile su usko povezane već od 1. st. po. Kr., kada započinje kineski utjecaj na korejskom poluotoku. Tijekom buđenja japanskih imperijalističkih ambicija krajem 19. i 20. st. obje nacije bile su primorane braniti se protiv zajedničkog neprijatelja. Nakon poraza Japana u Drugom Svjetskom ratu i podjele dviju Koreja po 38. paraleli, Kina se pronašla u građanskom ratu, koji je započeo tijekom 1930-ih godina. Glavne frakcije unutar kineskog građanskog rata bili su Nacionalisti vođeni Čang Kai-šekom i komunisti vođeni Mao Ce-tungom, nakon žestokih sukoba i vojne pomoći od strane Sovjetskog Saveza, pobjedu su izvojevali komunisti 1949. godine. Na strani kineskih komunista borilo se oko 100.000 sjevernokorejskih dobrovoljaca. Nakon povlačenja sjevernokorejske vojske prema rijeci Yalu, Kina, kako bi spasila režim Kim Il sunga, šalje oko 300.000 vojnika koji su se sukobili UN-ovim snagama početkom studenog, ovi napadi bivaju odbijeni od strane snaga UN-a. Smatrajući kako Kina nije u mogućnosti provesti veliku vojnu akciju, SAD, vođene generalom MacArthurom nastavljaju se kretati prema sjeveru korejskog poluotoka, misleći kako je pobjeda blizu, no podcjenjujući kinesku vojsku, snage UN-a nisu shvaćale da kineska vojska priprema snažniji napad u listopadu i studenom. Novi napad Kine iznenadio je savezničke snage, te je došlo do potpunog nereda unutar redova UN-ovih snaga, a krajem studenog dolazi do stradavanja američkog generala Walkera, kojeg će zamijeniti Matthew Ridgway. Nastavljajući ratne akcije na području Sjeverne Koreje, kineska vojska vođena generalom Sun Shin-lunom započela je snažnu ofenzivu na području Pyongyanga. Cilj ovih operacija bio je okružiti i uništiti X. korpus i Osmu armiju, shvativši kineske namjere, snage UN-a početkom prosinca 1950. godine povlače se iz Pyongyanga, evakuacija je trajala 10 dana, te je spašeno više od 100.000 UN-ovih vojnika, 98.000 južnokorejskih vojnika i oko 350.000 tona opreme (pješađijskog naoružanja, artiljerije, tenkova i zračnih snaga).²⁷ Iako su ovi

²⁷ B. Kaufman, 1999, str. 48.-49.

sramotni porazi nanijeli štetu samom prestižu američke vojske, kinesko vojno vodstvo bilo je pretežito razočarano sudjelovanjem kineske vojske u korejskom ratu. Razlog zbog kojeg su vrhovni kineski zapovjednici bili pesimistički nastrojeni prema rezultatima kineske vojske može se potražiti u činjenici kako je Kina, zajedno s Mao-Ce tungom, očekivala brzu kampanju koja bi slomila UN-ove snage na korejskom poluotoku, no to se očito nije dogodilo, stoga su komunisti sada bili primorani pripremiti se na tzv. rat iscrpljivanja.²⁸

Nakon povlačenja UN-ovih snaga sa sjevera korejskog poluotoka, potrebno je bilo uspostaviti novu reorganizaciju UN-ovih snaga i obrambene linije, no prije nego što im je to omogućeno, kineska vojska vođena generalom Lin Piaom, koji je pod svojom kontrolom imao oko 500.000 vojnika, započela je svoju drugu veliku ofenzivnu akciju prema jugu poluotoka početkom siječnja 1951. godine. Vojne jedinice UN-a i SAD-a brojale su 350.000 vojnika, koji nisu bili dovoljno dobro organizirani kako bi se obranili od snažnih kineskih napada, stoga dolazi do još jednog povlačenja UN-ovih snaga, što rezultira padom Seoula 4. siječnja. Sredinom siječnja 1951. kineska ofenziva pokazivala je znakove slabljenja, stoga je general Ridgway odlučio kako je potrebno izvršiti protuofenzivu. Krajem siječnja započela je 'Operacija Munja' u kojoj su sudjelovali 1. i 9. korpus, operacija je rezultirala osvajanjem Inchona i Suwona, te povlačenjem kineskih i sjevernokorejskih vojnika prema rijeci Han. Vidjevši povlačenje komunističkih snaga, američke snage započele su još jednu ofenzivu pod nazivom 'Operacija Ubojica' koju je predvodila Osma armija, koja je uspješno porazila oko 5.000 kineskih vojnika, a operacija je rezultirala oslobađanjem Seoula. Industrijska moć SAD-a i njezinih saveznika polako je prevagnula rat u njihovu korist, tijekom ožujka 1951. godine kineska vojska započela je povlačenje iz južne Koreje, dok je brojčana superiornost, koju su prilikom početka rata uživali komunisti, prestala postojati u ožujku 1951., te su sada obje strane

²⁸ M. Clodfelter, 1989, str. 14-15.

bile pretežito izjednačene, UN-ove snage brojale su oko 500.000 vojnika, dok je kineska vojska imala 400.000, a sjevernokorejska oko 110.000 vojnika čime nijedna strana nije imala brojčanu superiornost na. Ubrzo dolazi do reorganizacije UN-ovih snaga, te je uspostavljena tzv. 'Wyoming line', obrambena linija koja se nalazila na području 38. paralele, kineska ofenziva koja je uslijedila bila je manjih razmjera, te nije bila u mogućnosti slomiti obrambenu liniju. U međuvremenu dolazi do smjene unutar vrhovnog zapovjedništva američkih snaga, general Douglas MacArthur biva smijenjen s pozicije, te ga nasljeđuje general Ridgway. Vrativši se u Ameriku, MacArthur je svečano dočekan, te će ga povijesne knjige pamtiti kao jednog od najznačajnijih američkih generala. Razlog zbog smjene popularnog generala može se potražiti u činjenici da je MacArthur želio proširiti Korejski rat na područje Kine, čime je želio iskoristiti američku zračnu moć za bombardiranje ključnih vojnih objekata unutar Kine, na što je Truman žestoko reagirao, te je ubrzo smijenio slavnog generala u travnju 1951.²⁹

Vidjevši kako prostor za uspjeh postaje sve manji, kineska vojska lansirala je veliki napad s ciljem osvajanja Seoula, UN-ova obrambena linija prvotno je bila probijena, čime Seoul dolazi pod kontrolu komunista po treći put. Nadajući se kako će uspjeti iskoristiti prvotni napad, kineske snage poduzele su nove ofenzive, no UN-ove snage zaustavljaju ih, te su komunisti primorani povući se prema vlastitim obrambenim linijama. Ne odustajajući od svog nauma da probiju UN-ove obrambene linije, kineske i sjevernokorejske snage u svibnju 1951. godine napadaju 10. korpus UN-ovih snaga, s 21 divizijom. Ova ofenziva poznata je pod nazivom sukob kod rijeke Soyang, iako komunisti nisu posustajali, američke zračne snage odigrale su ključnu ulogu u zaustavljanju daljnjih komunističkih napada. Amerikanci, sredinom svibnja 1951. godine započinju s žestokim bombardiranjem komunističkih pozicija, koristeći napalm i helikoptere, što je rezultiralo u velikim gubitcima za komuniste, u svega 6

²⁹ C. Malkasian, 2001, str. 41.

dana tijekom svibnja Sjeverna Koreja izgubila je 100.000 ljudi, a kineska vojska gubi oko 90.000 ljudi. Veliki gubitci koji su uslijedili tijekom operacija provedenih u svibnju, signalizirali su komunističkim snagama kako više nisu u mogućnosti probiti obrambene pozicije UN-a, čime dolazi do stagnacije kada obje strane nisu bile u mogućnosti provesti velike odlučujuće ofenzive.³⁰

Kako je Korejski rat polagano gutao sve više američkih resursa, potaknulo se pitanje korištenja atomskog oružja na području Sjeverne Koreje. Američkoj zračnoj moći nije se moglo parirati, no iako su Amerikanci vršili žestoke zračne napade na komunističke položaje, komunisti i dalje nisu posustajali. Pitanje korištenja atomskog oružja prvotno je potaknuto od strane generala MacArthura, Curtis LeMaya i predsjednika Trumana rane 1950., no većina političara unutar Bijele Kuće bili su zgroženi ovom idejom, vidjevši posljedice u Japanu, stoga je odlučeno kako neće doći do korištenja atomske bombe, već će SAD iskoristiti svoju pomorsku i zračnu premoć kako bi pobijedili u ratu. Ovaj način razmišljanja prvotno je prevladao među američkom elitom, isto tako ulazak Kine i Sovjetskog Saveza u rat nije se smatralo velikim prioritetom. Kako je prošlo dvije godine od početka korejskog rata, mišljenje o korištenju atomske bombe polako su se počela mijenjati, i dolazi do ozbiljnih rasprava dali bi korištenje atomskih bombi završilo rat u korist SAD-a, no ponovno je ovaj prijedlog odbijen, te dolazi do prihvaćanja novog prijedloga. Sredinom 1952. godine osmišljena je operacija 'Pressure Pump' kojom se nastojalo izvršiti masovna bombardiranja na ključne gradove Sjeverne Koreje, za cilj je odabrano više od 30 gradova, a operacijom se nastojalo okrenuti rat u korist UN-ovih snaga. Operacija nije donijela željene rezultate, stoga je stagnacija kod 38. paralele nastavljena, a pregovori o završetku rata pokrenuti su u nekoliko navrata, prvotno oni su se dogodili 1951. kod Kaeonga, te Panmunjoma, no bez velikih uspjeha. Daljnja ratna

³⁰ M. Clodfelter, 1989, str. 17-18.

djelovanja bila su ograničenih razmjera, zbog toga što su obje strane bile iscrpljene, a borbe su nastavljene na brežuljcima od velikih strateških važnosti, kao što su: Stari Baldy, Jane Russell, Bijeli Konj i tzv. Brežuljak 122, koji se nalazi u blizini Panmunjoma, kojeg je američka vojska okupirala i dala mu nadimak 'Bunker Hill'.³¹ Tijekom prosinca 1952. godine budući američki predsjednik Dwight D. Eisenhower u sklopu predsjedničke kampanje obišao je bojišta na korejskom poluotoku, te je izjavio kako je jedan od njegovih glavnih ciljeva završiti korejski rat.³²

Slika 5. UN-ova zračna kampanja rezultirala je potpunim uništenjem sjevernokorejskih gradova i industrije

³¹ S. Sandler, 1999, str. 254

³² W. Stueck 2002, str. 53.

Zašto je Kina i dalje sudjelovala u ratu, iako je pretrpjela ogromne gubitke u ljudstvu, mehanizaciji i financijama? Gledajući generalnu situaciju na korejskom poluotoku, Kina nije ušla u ovaj sukob zbog Sovjetskog Saveza ili pak zato što je Mao Ce-tung bio veliki ljubitelj Kim Il sunga, već zbog toga kako bi zaštitila vlastite geopolitičke interese i novonastali suverenitet. Očigledno je kako bi Korejski rat završio već rane 1950. godine, da nije došlo do kineske intervencije i slijevanja stotina tisuća kineskih vojnika na prostor korejskog poluotoka. Stoga se vrlo jednostavno dolazi do zaključka da je Kina željela gurnuti utjecaj SAD što je dalje moguće, iako je želja među kineskom komunističkom elitom bila kompletno maknuti američki utjecaj s korejskog poluotoka, svako drugo rješenje korejskog pitanja, bilo bi prema Kini veliki poraz, a uspjeh SAD-a s UN-ovim snagama za Kinu bi predstavljao katastrofalan rezultat.³³

7. REZULTAT RATA I PRIMIRJE

Nakon dvije godine ratovanja, postalo je jasno kako obje strane nisu bile u mogućnost zadati konačni udarac jedni drugima, stoga se počinje intenzivnije raditi na primirju. Dvije velike promjene koje su pridonijele završetku rata, bile su smrt Staljina početkom ožujka 1953. godine, te dolazak Eisenhowera na poziciju predsjednika SAD-a. Jedno od ključnih pitanja bilo je što napraviti s ratnim zatvorenicima? U travnju 1953. godine odlučeno je kako će se zatvorenicima dozvoliti da sami biraju mjesto gdje žele ostati, stoga ih se nije prisiljavalo na ništa. Prvotni ugovor potpisan je 27. srpnja 1953. u mjestu Panmunjomu u Sjevernoj Koreji, u kojem je jasno naznačeno da će doći do prekida vatre, ugovor je potpisan od strane UN-a, DNR

³³ S. Sandler, 1999, str. 100-102.

Koreje i Kine. Nakon prvotnog prekida vatre dogovorena je konferencija u Ženevi 1954. godine, na kojoj se potaknula rasprava o ujedinjenju korejskog poluotoka, no kao i u prijašnjim pokušajima do zadovoljavajućeg rezultata bilo je nemoguće doći, pretežito zbog ideološke komponente. Korejski rat tehnički je završio 1953. godine, 150.000 američkih vojnika izgubilo je svoje živote boreći se na strani Južne Koreje, dok je Sjeverna Koreja izgubila oko 1.3 milijuna vojnika, a Kina oko 800.000 do 1 milijun vojnika.³⁴ Rat je imao katastrofalne posljedice za Sjevernu Koreju, čija su gradovi i industrija bili gotovo kompletno uništeni, a sjevernokorejska populacija vidjela je drastičan demografski pad. Iako je tehnički korejski rat završen 1953. u realnosti situacija je bila potpuno drugačija jer do službenog primirja nikada nije došlo, stoga su u nadolazećim godinama bili česti upadi sjevernokorejske vojske na teritorij Južne Koreje, prilikom čega je život izgubilo nekoliko stotina civila i vojnika. Građani Južne Koreje nikada nisu zaboravili ključan doprinos SAD-a tijekom korejskog rata, podižući brojne spomenike američkim vojnicima, dok je pak situacija u Sjedinjenim Američkim Državama bila suprotna, rat se pretežito ignorirao jer nije postignuta odlučujuća pobjeda, a nadolazeći Vijetnamski rat, postao je velika tema unutar američke historiografije.³⁵

Slika 6. Korejski sporazum o prekidu vojnih aktivnosti potpisan između zaraćenih strana 27. srpnja 1953. godine

³⁴ B. Kaufman, 1999, str. 60.-64.

³⁵ W. Stueck, 2002, str. 235.

8. ZAKLJUČAK

Gledajući dvije Koreje u današnjem razdoblju, vrlo lako dolazi se do pitanja zašto su one drastično različite u političkom i ideološkom kontekstu? Odgovor na ovo pitanje daje nam Korejski rat, krvavi sukob koji je trajao od 1950. do 1953. godine. Ovaj rad odgovara na pitanje zašto je do konflikta došlo i kako je rat utjecao na korejsku populaciju. Korejski rat pokazao nam je na koji će način biti vođen tzv. Hladni rat u kojem će se Sjedinjene Američke Države i Sovjetski Savez boriti za utjecaj u određenim državama. Postavlja se pitanje dali bi do konflikta došlo da su SAD imale aktivan vojni utjecaj na korejskom poluotoku, već je naznačeno kako se Staljin najviše bojava direktnog sukoba s SAD-om, stoga nije prihvatao ideje Kim Il sunga o invaziji Južne Koreje, sve dok se američke vojne jedinice nalaze na području Južne Koreje. Povlačenje američkih snaga bila je strateška pogreška, koja je dozvolila komunistima da izvrše invaziju, iako superiorniji u naoružanju i ljudstvu, komunisti nisu bili u stanju poraziti južnokorejsku vojsku u munjevitom ratu, a dolazak UN-ovih snaga zajedno s američkom vojskom označio je definitivni poraz Sjeverne Koreje. Shvaćajući situaciju u kojoj se Sjeverna Koreja nalazi, Kina direktno ulazi u sukob, te je ključan faktor u samome ratu, razlog zašto je Kina ušla u rat, jest želja da se izbaci američki utjecaj s korejskog poluotoka, jer s američkom pobjedom kineski novonastali suverenitet bio bi pod direktnom prijetnjom. Najveće bitke vođene su na početku rata, a već sredinom 1951. dolazi do statičnog ratovanja, u kojem nijedna strana nije bila u mogućnosti izvršiti odlučujuće ofenzivne akcije. Stoga započinju razgovori o prekidu vatre već rane 1951., a nakon velikih gubitaka odlučeno je o privremenom miru potpisanom 1953. Korejski rat imao je ogromne posljedice na korejski poluotok, čiji su gradovi i industrija bili gotovo kompletno uništeni, a populacija je doživjela drastičan pad. Korejski rat u realnosti i dalje traje, jer nikada nije došlo do mirovnog sporazuma između Južne i Sjeverne Koreje, te posljedice rata i dan danas imaju veliki utjecaj na korejsku populaciju..

9. PRILOZI

Slika 1. Karta koja prikazuje Sjevernu i Južnu Koreju prije početka rata (preuzeto iz: <https://bljesak.info/vijesti/svijet/sjeverna-koreja-prijeti-juznoj-zbog-letaka-neprijateljskog-sadrzaja/30050>)

Slika 2. Kim Il-sung (lijevo) i Syngman Rhee (desno) (preuzeto iz: <https://www.wilsoncenter.org/event/the-two-koreas-and-the-question-national-reunification-1953-1960>)

Slika 3. Prvotni napad Sjeverne Koreje, fokusiran na grad Seoul (preuzeto iz: <https://imgur.com/a/t3CfEqB>)

Slika 4. Stanje na korejskom poluotoku 1950. god, prije dolaska UN-ovih snaga (preuzeto iz: <https://www.awm.gov.au/visit/exhibitions/korea/operations/map>)

Slika 5. UN-ova zračna kampanja rezultirala je potpunim uništenjem sjevernokorejskih gradova i industrije (preuzeto iz: http://archive.boston.com/bigpicture/2010/06/remembering_the_korean_war_60.html)

Slika 6. Korejski sporazum o prekidu vojnih aktivnosti potpisan između zaraćenih strana 27. srpnja 1953. godine (preuzeto iz: http://archive.boston.com/bigpicture/2010/06/remembering_the_korean_war_60.html)

10. SAŽETAK

Korejski rat

Korejski rat često se u američkoj historiografiji naziva kao 'Zaboravljeni Rat' koji je trajao od 1950. do 1953. godine. Nakon Drugog svjetskog rata, korejski poluotok biva podijeljen na dvije sfere utjecaja, Republiku Koreju (Južna Koreja) koja je težila demokratskom uređenju, te Demokratska Narodna Republika Koreja (Sjeverna Koreja) čije je političko uređenje bilo usko vezano s Sovjetskim Savezom. Rat je započeo 25. lipnja kada je vojska Sjeverne Koreje prešla 38. paralelu, vidjevši kako je vojska Južne Koreje pred kolapsom, američki predsjednik Harry Truman šalje američku vojsku, vođenu generalom Douglasom MacArthurom na korejski poluotok. Sukobi koji su uslijedili bili su iznimno žestoki, čime je i sam rat postao jedan od krvavijih ratova u modernoj povijesti. Vidjevši kako obje strane nisu bile u mogućnosti izvršiti proboj neprijateljskih linija, ubrzo dolazi do mirovnog sporazuma potpisanog u Panmunjomu 1953. godine

Ključne riječi: Korejski rat, Republika Koreja, Demokratska Narodna Republika Koreja, 38. paralela, Harry Truman, Douglas MacArthur

11. SUMMARY

Korean War

Korean War is often called as a 'Forgotten War' in American history which lasted from 1950. to 1953. After Second World War the Korean Peninsula was split between two spheres of influences, Republic of Korea (South Korea) which aimed for a democratic organization, and Democratic People's Republic of Korea (North Korea) whose political arrangement was closely tied to Soviet Union. War started on 25th of June 1950. when the army of North Korea crossed the 38th parallel, seeing how the army of South Korea was about to collapse, American president Harry Truman sent American military on Korean Peninsula, which was led by Douglas MacArthur. Battles which ensued were extremely harsh, which resulted in one of the most bloodiest wars in modern history. Seeing how both sides were unable to make a decisive breakthrough, very soon in 1953. a truce was signed in Panmunjom.

Key words: Korean War, Republic of Korea, Democratic People's Republic of Korea, 38th parallel, Harry Truman, Douglas MacArthur

11. POPIS LITERATURE

B. Cumings, 2010, *The Korean War*, New York: Modern Library, 2010.

B. Kaufman, 1999, *The Korean Conflict Explained*, Westport: Greenwood Press, 1999.

C. Malkasian, 2001, *The Korean War (1950. – 1953)*, Oxford: Osprey Publishing, 2001.

K. Hunjoon, 2009, Seeking Truth after 50 Years: The National Committee for Investigation of the Truth about the Jeju 4.3 Events, *International Journal of Transitional Justice*, 3, Brisbane, 2009, str. 406-423.

K. Weathersby, 1993, Soviet aims in Korea and the origins of The Korean War, 1945-1950: New evidence from Russian Archives, *Woodrow Wilson International Center for Scholars*, 9, Washington D.C., 1993, str. 5-36.

M. Clodfelter, 1989, *A Statistical History of the Korean War 1950-1953*, Vermont: Merriam Press, 1989.

M. Varhola, 2000, *Fire and Ice: The Korean War 1950-1953*, New York: Da Capo Press, 2000.

R. E. Appleman, 1992, *South to the Naktong, North to the Yalu*, Washington D.C: Center of Military History US Army, 1992.

S. Sandler, 1999, *The Korean War: No Victors, No Vanquished*, London: University College London, 1999.

W. Stueck, 2002, *Rethinking the Korean War: A new Diplomatic and Strategic History*, New Jersey: Princeton University Press, 2002.

Y. Lew, 2000, *Brief History of Korea*, New York: The Korean Society, 2000.